

KILTUNNEL

Begroting 2022

Concept
Begroting 2022

Inhoud

1.	Uitgangspunten	4
2.	Programmabegroting	7
2.1	Programma	7
2.2	Weerstandsvermogen en financiële positie	9
2.3	Renterisiconorm, liquiditeit en kasgeldlimiet	9
2.4	Overige financiële kengetallen	11
2.5	Onderhoud kapitaalgoederen	12
2.6	Risicoparaagraaf	14
3.	Financiële begroting	18
3.1	Begrote saldo van baten en lasten	18
3.2	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	19
3.3	Geprognosticeerde balans	21
3.4	Toelichting op de geprognosticeerde balans	21
3.5	Meerjarenbegroting	22
3.6	Overzicht taakveld	23
4.	Bijlagen	24
4.1	Staat van leningen	24
4.2	EMU-Saldo	25
4.3	EMU-Enquête	25
5.	Vaststelling	26

1. Uitgangspunten

Voor u ligt de begroting 2022 en de meerjarenbegroting tot en met 2026 van het Wegschap Tunnel Dordtse Kil. De begroting is een instrument dat op hoofdlijnen de doelen, intenties en activiteiten van het wegschap voor 2022 aangeeft.

Daarnaast is deze begroting samengesteld op basis van:

- Beleid.
- Effecten van de investeringen.
- Loon- en prijsontwikkelingen.
- Verwachte renteontwikkelingen.
- Verwacht verkeersaanbod.
- Exploitatiebijdrage.
- Meerjarenperspectief.

Beleid

Het beleid van het wegschap is er op gericht om weggebruikers een veilige doortocht door de tunnel te bieden. Hierbij wordt gestreefd naar een zo gering mogelijke bijdrage van de garanten en naar zo laag mogelijke toltarieven.

Daarnaast zet het Wegschap zich in voor het zo goed als mogelijk onderhouden en in stand houden van haar kapitaalgoederen.

Effecten van de investeringen

Bij het opstellen van de (meerjaren)begroting is rekening gehouden met de investeringen welke volgen uit de renovatiewerkzaamheden.

De eerste kosten voor de renovatie zijn 2018 aangevangen met engineeringkosten. In het derde kwartaal van 2020 zijn de bouwactiviteiten aangevangen. Medio 2022 zullen naar verwachting de renovatiewerkzaamheden worden opgeleverd. Dat betekent dat de kapitaallasten (afschrijvingslasten) voor het eerst in 2023 effect hebben.

De immateriële kosten die aan de renovatiewerkzaamheden worden toegeschreven worden eveneens geactiveerd. Dit zijn kosten voor ingenieursdiensten voorafgaand en tijdens de renovatie zoals ontwerpkosten, kosten voor directievoering en toezicht en bijvoorbeeld onderzoekskosten

Loon- en prijsontwikkelingen

Voor 2022 is gerekend met een loonontwikkeling van 3%. Daarnaast is rekening gehouden met een tijdelijke uitbreiding van het aantal fte's in de backoffice.

De tijdelijke uitbreiding is noodzakelijk in verband met het vertrek van één van de stafmedewerkers in 2023. Voor een gedegen leerperiode zal er tijdig een nieuwe medewerker worden geworven. Voorts is voor 2022 en 2023 rekening gehouden met ambtsjubilea.

Verwachte renteontwikkelingen

Verwacht wordt dat in 2022 een lening aangetrokken dient te worden met een omvang € 3 mln. Gerekend is met een rentepercentage van 0,2%. De overige benodigde leningen zijn in 2019 al gecontracteerd.

Verwacht verkeersaanbod

Jaarlijks is er sprake van een toename van het verkeersaanbod. Echter de door de overheid afgekondigde maatregelen ter voorkoming van de COVID-19 verspreiding heeft in 2020 significante impact op het verkeersaanbod gehad. De opbrengsten uit tolgelden in 2020 zijn ten opzichte van de begroting met 11% terug gelopen. Ook in de eerste maanden van 2021 is hierin nog geen herstel te zien. Overigens is een deel van deze afname toe te schrijven aan de werkzaamheden van RWS aan de Wantijbrug en de N3.

Bij het opstellen van de begroting 2022 is voorzichtigheidshalve uitgegaan van een gelijke verkeersdruk als in 2020. Voor de jaren daarna is gerekend met een groei van 1% in 2023 en 0,5% in de daarop volgende jaren.

Exploitatiebijdrage

De jaarlijkse exploitatiebijdrage is in 2021 teruggebracht van € 400.000,- naar jaarlijks € 50.000,- voor de hierop volgende jaren. Zowel in de begroting 2022 als in de meerjarenbegroting is deze lagere bijdrage verwerkt.

Meerjarenperspectief

Voor het meerjarenperspectief zijn de rente- en afschrijvingslasten meerjarig doorgerekend. De kapitaallasten die volgen uit de renovatiewerkzaamheden zullen zich voor het eerste in 2023 aankondigen.

Ook bij de verwachte inkomsten is uitgegaan van de huidige prijsstelling van de tarieven. Met betrekking tot de loonkosten is zo goed als mogelijk rekening gehouden met de te verwachten (loon)-ontwikkelingen.

2. Programmabegroting

2.1 Programma

Het Wegschap Tunnel Dordtse Kil voert het beheer en de exploitatie van een toltunnel onder de Dordtse Kil tussen Dordrecht en de gemeente Hoeksche Waard, inclusief de daarbij behorende wegen, gebouwen en het tolplein. Tot haar taak behoort tevens het bevorderen van het gebruik van de tunnel en het heffen van tolgelden tegen zodanige tarieven dat een rendabele exploitatie is gewaarborgd. Hierbij dient de veiligheid, zoals ook voorgeschreven in wet- en regelgeving, van de weggebruikers en de medewerkers altijd te zijn geborgd. Dit programma wordt toegeschreven aan één taakveld, namelijk “Verkeer & Vervoer”.

Veiligheid

Om de veiligheid te borgen dienen de wegen en de tunnel goed onderhouden en aangepast te worden aan de vigerende regelgeving. Het wegschap stelt zich ten doel deze ontwikkelingen op de voet te volgen en in een zo vroeg mogelijk stadium ook actief betrokken te worden bij de relevante ontwikkelingen. Met betrekking tot de tunnel wordt voldaan aan de Warw¹ en onder meer de bouwregelgeving. Hierop is ook de openstellingvergunning, verleend door het bevoegd gezag i.c. Burgemeester en Wethouders van de gemeente Dordrecht, gebaseerd.

¹ Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels

Terrorismebestrijding en cybercriminaliteit

In het kader van terrorismebestrijding heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie de Kiltunnel aangewezen als een van de vitale objecten. De tunnel is dan ook aangesloten op het 'Alerteringssysteem terrorismebestrijding'. In samenwerking met de politie heeft de Kiltunnel een matrix opgesteld met maatregelen die genomen worden bij dreigende terroristische activiteiten. Deze maatregelenmatrix wordt jaarlijks in overleg met de politiedienst geactualiseerd.

Ten aanzien van het voorkomen van cybercriminaliteit heeft de Kiltunnel organisatorische, hardware- en softwarematige maatregelen genomen en is bovendien aangesloten bij de werkgroep ISAC-tunnels².

Beschikbaarheid

Voor het ontsluiten van met name het oostelijk deel van de Hoeksche Waard is men voornamelijk aangewezen op de Kiltunnel. Het is daarom van belang dat de tunnel voor het wegverkeer een hoge beschikbaarheid heeft. Dit betekent dat weggebruikers, uitgezonderd bij ongevallen of oefeningen, altijd van de tunnel gebruik kunnen maken. Daarbij heeft een hoge beschikbaarheid natuurlijk ook direct invloed op de tolopbrengsten.

De Kiltunnel is ook opengesteld voor categorie C-stoffen, zodat licht ontvlambare vloeistoffen, zoals benzine, door de tunnel getransporteerd mogen worden. Omdat de Heinenoordtunnel tot na de renovatie van de Heinenoordtunnel gesloten is voor deze transporten, is de beschikbaarheid van de Kiltunnel voor deze sector extra belangrijk.

Onderhoud

De thans onderhanden zijnde renovatiewerken worden in de zomer van 2022 opgeleverd met daarbij een garantieverplichting en een onderhoudsverplichting voor de daarop volgende jaren. Het jaarlijks terugkerend onderhoud is daarom beperkt tot het onderhouden van die assets die niet tot de renovatieverplichting behoren.

Programmabaten en -lasten

Gestreefd wordt om de toltarieven onveranderd laag te houden en niet te indexeren. De huidige tarieven zijn sinds 2011 ongewijzigd gebleven. Pas wanneer daartoe noodzaak is zullen de tarieven, na bestuursbesluit, worden verhoogd. De baten en lasten behorende bij het hiervoor omschreven programma zijn in nevenstaand overzicht weergegeven.

Overzicht programma en overige baten en lasten		
Omschrijving	Baten	Lasten
Totaal programmabaten	7.101	
Bijdrage garanten	50	
Totaal programmalasten		2.177
Bestuurskosten		35
Overhead		1.004
Treasury		273
Onvoorzien		0
VPB		0
Totalen	7.151	3.488
Gerealiseerd resultaat	3.663	

(Bedragen x € 1.000,-)

2.2 Weerstandsvermogen en financiële positie

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de mate waarin het Wegschap in staat is om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het programma in gevaar wordt gebracht. In de risicoparagraaf zijn de risico's benoemd en is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Het aanhouden van weerstandsvermogen is bedoeld voor het opvangen van de risico's in de bedrijfsvoering. Er is een drietal exploitatierisico's te onderscheiden. In de eerste plaats is dit het volume aan verkeer. Een lager volume betekent direct lagere baten uit tol. Daarnaast risico's met betrekking tot de rentekosten en de onderhoudskosten. Immers, hogere rentelasten en/of onderhoudskosten leiden tot hogere exploitatiekosten.

Deze risico's worden afgedekt met de algemene reserve (het eigen vermogen) en/of het positieve resultaat van baten en lasten.

Het eigen vermogen -bestaande uit een algemene reserve, een bestemmingsreserve renovatie, vermeerderd met het exploitatieresultaat van 2020- heeft ultimo 2020 een saldo van € 5,8 mln. Vermeerderd met het verwachte exploitatieresultaat van 2021 is de omvang van het eigenvermogen gegroeid naar € 10,5 mln.

In navolgende tabel wordt de beschikbare financiële weerstandscapaciteit gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit zoals die is berekend. Het doel voor het weerstandsvermogen is een ratio >1 (voldoende) als waardering. In de kolom "Begroting 2021" is het werkelijke exploitatieresultaat van 2019 en het begrote resultaat van 2020 verwerkt.

Weerstandsvermogen	2021	Begroting 2022	Ratio weerstand	Waardering
<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>				
Algemene reserve	€ 1.854	€ 1.854		
Bestemmingsreserve renovatie	€ 1.082	€ 3.952		
Storting uit exploitatieresultaat 2020	€ 2.870			
Begroot resultaat 2021		€ 4.700		
<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>	<u>€ 5.806</u>	<u>€ 10.506</u>		
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 769			
Weerstandsvermogen	<u>7,55</u>			
<small>Bedragen x € 1.000,-</small>				

2.3 Renterisiconorm, liquiditeit en kasgeldlimiet

Twee elementen uit de 'Wet Financiering decentrale overheden' (FIDO) zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden worden periodiek getoetst aan de norm en verwerkt in interne rapportages. Op grond van de huidige vooruitzichten is het financieringsrisico van het Wegschap voor 2022 en verder zeer gering.

Al in 2019 zijn leningen aangetrokken met een totale omvang van € 28,5 mln., met rente en aflossingsverplichtingen voor het eerst in 2022. Daarnaast is er nog ruimte om voor zogenaamde tegenvallers/meerwerken lopende de renovatie extra geld aan te trekken. In 2020 is een lening aangetrokken met een omvang van € 6,- mln. en, naar verwachting zal in 2022 een lening moeten worden aangetrokken met een omvang van € 3,- mln.

Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de langlopende leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd. Wettelijk is vastgesteld dat 20% van het begrotingstotaal van de vaste schuld onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt, dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt. Overigens blijkt uit het meer jaren perspectief geen noodzaak tot herfinanciering zien.

Echter, vanaf de introductie van de renterisiconorm hanteert het Wegschap 20% van de leningportefeuille als norm. Gezien het kapitaalintensieve karakter van het Wegschap en de relatief lage omvang van de exploitatiebegroting in relatie tot de investeringen in de tunnel en daarmee samenhangende leningportefeuille, doet deze interpretatie van de norm het meest recht aan de bedoeling van de renterisiconorm (inzicht in mogelijke renterisico's bij herfinanciering of renteherziening). Deze interpretatie benadert ook de omvang van de norm bij gemeenten het meest.

Overigens heeft in de praktijk de renterisiconorm voor het Wegschap geen betekenis omdat er geen sprake is van herfinancieringen en renteaanpassingen.

Renterisiconorm			
Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-
2 Renteherziening op vaste schuld	-	-	-
3a Nieuw aangetrokken vaste schuld	-	5.000	22.000
3b Nieuw uitgezette lange leningen	-	-	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	6.000	5.000	22.000
5 Betaalde aflossingen	4.619	4.648	5.678
6 Herfinanciering	-	-	-
7 Renterisico op vaste schuld	-	-	-
8 Stand van de vaste schuld	17.576	48.428	39.850
9 Vastgesteld percentage	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm	3.515	9.686	7.970
11a Ruimte onder de renterisiconorm	<u>3.515</u>	<u>9.686</u>	<u>7.970</u>
11b Overschrijding renterisiconorm			

Bedragen x € 1.000,-

Liquiditeit

De rentebetalingen en aflossingen zijn regelmatig over het jaar gespreid. Omdat ook de hoogte van de maandelijkse inkomsten uit de passages goed voorspelbaar is, zijn er voor de lopende exploitatie geen liquiditeitsproblemen. Indien de feitelijke ontwikkelingen niet conform deze prognose verlopen, zal op basis van de periodiek geactualiseerde liquiditeitsbegroting en met inachtneming van het 'Financieringsstatuut', de liquiditeitsbehoefte worden ingevuld. Ook in het meerjarenperspectief zijn na het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor de renovatiekosten geen liquiditeitsproblemen te verwachten.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld. Deze limiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan het wettelijk bepaald percentage van 8,2% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal voor 2022 bedraagt € 7,2 mln. De kasgeldlimiet komt daarmee op € 586.000,-. Dit bedrag wordt maandelijks getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld.

2.4

Overige financiële kengetallen

De navolgende kengetallen worden onderkend:

- 1a Netto schuldquote.
- 1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
- 2 Solvabiliteitsratio.
- 3 Grondexploitatie.
- 4 Structurele exploitatieruimte.
- 5 Belastingcapaciteit.

1a Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Ultimo 2022 bedraagt deze schuldquote 556%. Deze hoge quote is het gevolg van de omvang van de leningportefeuille die benodigd is voor de financiering van de renovatie. Deze quote zal naar verwachting in de hierop volgende jaren afnemen. Opgemerkt wordt dat de eigen middelen, i.c. de tolopbrengsten, voldoende zijn om aan de aflossings- en renteverplichtingen te voldoen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Het Wegschap heeft geen middelen doorgeleend aan private of publiekrechtelijke organisaties. Derhalve is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekkingen gelijk aan de netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate van weerbaarheid van het Wegschap. Hierbij wordt opgemerkt dat de inkomstenstroom voldoende is om aan de rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen alsmede om de algemene reserve te laten groeien.

3 Grondexploitatie

Dit kengetal is niet van toepassing. Het Wegschap heeft geen grond aangekocht voor (toekomstige) projecten.

4 Structurele exploitatieruimte

Bij dit kengetal worden de structurele baten en lasten vergeleken met de totale baten. De baten bij het Wegschap worden, op de bijdragen van de garanten en enige neveninkomsten na, rechtstreeks bepaald door het volume aan verkeer.

5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal is niet van toepassing. Het wegchap heeft geen inkomsten uit belastingen.

Financiële kengetallen				
Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	174%	440%	556%	491%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	174%	440%	556%	491%
Solvabiliteitsratio	24,12%	24,60%	25,09%	30,07%
Structurele exploitatieruimte	10,86%	22,46%	-15,63%	-23,91%
Netto schuldquote (en gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)				
Passiva				
Totaal van de vaste schulden (ultimo jaar)	17.576	36.428	39.250	34.050
Totaal van de netto-vlottende schulden (ultimo jaar)	20	500	2.376	2.315
Totaal van de overlopende passiva (ultimo jaar)	1.331	193	600	1.200
Totaal	18.927	37.121	42.226	37.565
Activa				
Financiële vaste activa	0	0	0	0
Totaal van uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr	4.854	1.500	500	300
Totaal van alle liquide middelen	143	371	1.496	1.490
Totaal van de overlopende activa	32	982	500	300
Totaal voor Netto schuldquote	4.829	2.853	2.496	2.090
Totaal voor Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	4.829	2.853	2.496	2.090
Totaal van de baten exclusief de mutaties van reserves	8.107	7.788	7.151	7.221
Solvabiliteitsratio				
Totaal eigen vermogen	5.815	11.361	14.177	16.194
Totaal van de passiva	24.105	46.182	56.503	53.859
Structurele Exploitatieruimte				
Totaal lasten exclusief mutaties reserves	3.773	2.236	3.488	5.204
Totaal incidentele lasten exclusief mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal structurele lasten exclusief mutaties reserves	3.773	2.236	3.488	5.204
Totaal baten exclusief mutaties reserves	7.571	7.788	7.151	7.221
Totaal incidentele baten exclusief mutaties reserves	39	85	80	81
Totaal structurele baten exclusief mutaties reserves	7.532	7.703	7.070	7.140
Totaal stortingen in reserves	2.878	3.718	4.700	3.663
Totaal incidentele stortingen in reserves	0	0	0	0
Totaal structurele stortingen in reserves	2.878	3.718	4.700	3.663
Totaal onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal baten exclusief mutaties reserves	8.107	7.788	7.151	7.221

Bedragen x € 1.000,-

2.5

Onderhoud kapitaalgoederen

Het wegschap is eigenaar en beheerder van ca. 4 kilometer wegvak. Gelegen tussen kilometerpaal 26.2 aan de Nieuw Bonaventuurseweg en kilometerpaal 30.1 aan de Kiltunnelweg. Tevens behoren de fietspaden, parallelwegen, het tolplein, de tunnel en de bijbehorende gebouwen tot het areaal van het wegschap.

Met uitzondering van de tunnel met open afritten, het tolplein en de gebouwen is het beheer en onderhoud aan de wegen, bermen, watergangen etc. sinds 1985 uitbesteed aan de provincie. De provincie voert hieraan dagelijks en meerjarig onderhoud.

De onderhoudsprogramma's van het wegschap zijn gericht op de tunnel, het toplein, de gemalen en de gebouwen. De programma's voor het jaarlijks terugkerend onderhoud en het meerjarig onderhoud voor de periode na 2022 worden gepland in een nog op te stellen onderhouds- en instandhoudingsplan. Deze plannen zullen na oplevering van de renovatie worden samengesteld. Hierin worden werkzaamheden gepland met het doel functieverlies van installaties te voorkomen en de veiligheid van de weggebruiker te garanderen. Met het volgen van dit plan wordt geborgd dat de staat van onderhoud aan gebouwen en installaties voldoende is en functieverlies wordt voorkomen.

In het kader van tunnelveiligheid is daarnaast een veiligheidsbeheerplan opgesteld.

Sinds 2004 is de 'Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels' (Warvw) van kracht. De Kiltunnel valt onder de regels van deze wet, waarin is geregeld dat de tunnelbeheerder de veiligheid van de weggebruiker aantoonbaar borgt. Het tunnelveiligheidsplan en het veiligheidsbeheerplan zijn de geëigende instrumenten hiervoor. Het onderhouds- en instandhoudingsplan zijn onderdeel van het veiligheidsbeheerplan.

Renovatie

Op 28 oktober 2020 is aan de aannemingscombinatie Mourik-Dynniq de opdracht verleend voor het ter hand nemen van het renovatiewerk. Tijdens het opstellen van deze begroting is het renovatiewerk reeds in uitvoering en zal in de zomer van 2022 worden opgeleverd.

De totale kosten voor dit project zijn geraamd op ca. € 40 mln. met een onzekerheidsmarge van plus en min 20%.

Verminderde tolopbrengsten

Erkend wordt dat de tolopbrengsten in beginsel afhankelijk zijn van omstandigheden die niet door het wegschap beïnvloedbaar zijn. Hierbij kan gedacht worden aan de huidige pandemie of economische omstandigheden, waardoor door minder verkeer de tolopbrengsten achterblijven op de prognose. Het risico op deze financiële tegenvallers is vooraf lastig in geld te kwantificeren. In 2020 zijn de tolopbrengsten € 1 mln. (-11 %) achter gebleven op de begroting.

Ondanks de gunstige berichten omtrent vaccinaties en economisch herstell is het op dit moment nog onduidelijk wat de effecten van de pandemie op langere termijn zijn. Bij het opstellen van de begroting 2022 is daarom ook rekening gehouden met verminderde tolopbrengsten. Daarnaast is in de risicotabel uitgegaan van nog een extra tegenvaller met een impact van 5%.

Levensduur en schade civiele constructies

Tunnels worden in Nederland normaal gesproken gebouwd voor een exploitatieperiode van 100 jaar. Echter, door het uitvoeren van onderhoud en tijdige renovaties is de levensduur niet tijdgebonden. Ondanks dat in het renovatiewerk ook civieltechnisch de tunnel wordt gerenoveerd blijven er nog steeds risico's bestaan.

Bijvoorbeeld door ontwikkelingen in de omgeving die van invloed kunnen zijn op de stabiliteit van de tunnel.

Zinkvoegen

Zinkvoegen zijn waterdichte constructies/overgangen tussen de zinkelementen en de landhoofden en tussen de zinkelementen onderling. Voor een waterdichte afdichting wordt gebruik gemaakt van een rubber omegaprofiel, die met ankerbouten en klemstrippen is bevestigd aan het constructiebeton. Voor een duurzame dichting is een goede conditie van de klemstrippen en de ankerbouten van groot belang. Vastgesteld is echter dat er in algemene zin deformaties optreden aan de klemstrippen en ankerbouten die de levensduur verkorten.

Thans worden, als proef, de klemstrippen op de meest kwetsbare onderdelen voorzien van een kathodische bescherming. Hiermee wordt verdere deformatie, op die plaatsen waar kathodische bescherming is aangebracht, voorkomen.

Echter, niet de volledige constructie van de zinkvoegen is benaderbaar waardoor een groot deel van deze constructie (nog) niet kan worden voorzien van een kathodische bescherming. Er blijft dus enig risico bestaan van deformatie.

Functieverlies van technische installaties

In het renovatiewerk worden alle technische installaties vernieuwd. Met het uitvoeren van het onderhouds- en instandhoudingsplan wordt de conditie van deze installaties op peil gehouden waardoor functieverlies niet meer als risico wordt beschouwd.

Automatisering

De automatisering bestaat voornamelijk uit:

- Besturing en MMI³ voor de verkeerstechnische en tunnel technische installaties (VTTI).
- Besturing en MMI voor de tolcentrale.
- Kantoorautomatisering met financieel pakket.

Zowel de MMI voor de verkeerstechnische installaties als ook die voor de tolcentrale worden in het renovatiewerk onderhanden genomen. Dat betekent dat medio 2022 gewerkt wordt met geheel nieuw ontworpen installaties en software architectuur met de daarbij behorende bediening. Om de conditie van deze installaties op peil te houden zal in het onderhoudsprogramma aandacht worden besteed aan de juiste onderhoudsmethodieken. Het in goede conditie houden van deze installaties is noodzaak. Immers uitval van besturing aan de VTTI betekent dat de tolbeambte geen maatregelen meer kan nemen bij bijvoorbeeld verkeersgevaarlijke situaties. En voorts dat er geen controle meer is over de technische installaties van de tunnel.

Evenzo wordt er thans voor de kantoorautomatisering een geheel vernieuwde hard- en software architectuur ontwikkeld die medio 2022 operationeel zal zijn. Ook aan dit automatiseringsdeel zal, zoals dat thans ook het geval is, elke twee maanden onderhoud worden uitgevoerd. Binnen de kantoorautomatisering vinden alle administratieve processen plaats. Evident dat ook hieraan de grootst mogelijke zorg wordt besteed.

Tevens is in het kader van het voorkomen van cybercrime of de mogelijkheden daartoe, aansluiting gezocht bij de "ISAC-tunnels" (Information Sharing and Analysis Center). Dit is een platform van deskundigen dat een veilige en vertrouwde omgeving biedt waarbinnen private partijen die actief zijn in vitale infrastructuur, vertrouwelijke informatie over cyberdreigingen en best practices kunnen uitwisselen met overheidspartijen. ISAC-tunnels heeft inmiddels een handreiking gepubliceerd om cybercrime zo veel als mogelijk te voorkomen. Deze handreiking maakt onderdeel uit van de projectspecificaties voor de renovatie.

In het kader van het veilig en integer gebruik van kantoorautomatisering en tolgeldverwerking zijn contracten overeengekomen voor firewallmanagement, servermonitoring, spamfiltering en systeem- en netwerkbeheer.

Stijgende onderhoudskosten

Onderhoud is een activiteit waar directe sturing op plaatsvindt. Met de thans onderhanden zijnde renovatie neemt de intensiteit van onderhoud af. Voor 2022 en verdere jaren heeft de aannemingscombinatie een onderhoudsverplichting met een vaste vergoeding die in de aannemingsovereenkomst is vastgelegd. Het e.e.a. betekent dat het risico van stijgende onderhoudskosten nagenoeg nihil is.

Hogere rentelasten

Gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt wordt dit risico op dit moment niet meer erkend. De benodigde financiële middelen ten behoeve van de renovatie zijn inmiddels voor een groot deel aangetrokken. Evenals in 2021 zal in 2022 -afhankelijk van de voortgang van het werk- een lening worden aangetrokken van € 3,- mln. In de begroting is voor deze leningen rekening gehouden met een rentetarief van 0,2%

Hogere renovatiekosten dan geraamd

In de raming van kosten alsook in het financieringsplan is rekening gehouden met een overschrijding van de raming van kosten van 20%. Door de positieve jaarresultaten en de gunstige liquide ontwikkelingen op de lange termijn kunnen eventuele verdere overschrijdingen worden gefinancierd met extra leningen.

Risico's en weerstandsvermogen								
Risico	Kans	Impact	Nadere omschrijving	Beheersmaatregel	Maximaal risico	Benodigde capaciteit		
Tolopbrengsten	Gem.	50%	Groot	95%	5% van de raming v.d. tolopbrengsten	Niet beïnvloedbaar. E.v.t. aanpassing tarieven. In de begroting is rekening gehouden met impact van corona-maatregelen.	€ 348.520	€ 169.359
Levensduur civiel	Laag	5%	Middel	50%	Deformatie betonconstructies	Onderhoud, monitoring, renovatie	€ 5.000.000	€ 125.000
Zinkvoegen	Laag	5%	Groot	95%	Deformatie klemstrippen	Gezamenlijk met RWS en COB onderzoeken en monitoren en eventueel maatregelen bedenken.	€ 10.000.000	€ 475.000
Funcieverlies T.I.	Laag	5%	Groot	95%	Kan leiden tot sluiten van de tunnel	Installaties worden in het renovatiewerk geheel vernieuwd.	€ -	€ -
Automatisering	Laag	5%	Groot	95%	Uitval kan leiden tot verlies van data en functionaliteit	Zowel de actieve als passieve componenten van deze installaties worden in het renovatiewerk geheel vernieuwd.	€ -	€ -
Onderhoudskosten	Laag	5%	Klein	5%	1% extra kostenstijging boven de raming	De onderhoudsvergoeding is in het renovatiecontract overeengekomen.	€ -	€ -
Hogere reno.kosten	Gem.	50%	Klein	5%	Noodzakelijk meerwerk	Benodigde leningen zijn reeds gecontracteerd.	€ -	€ -
Benodigde weerstandscapaciteit							€ 769.359	

3. Financiële begroting

Uit de financiële begroting is de financiële positie van het wegschap af te leiden. In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de balanspositie van de vaste activa en passiva, deze is opgenomen in de geprognosticeerde balans. Op basis van de geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar is het EMU-saldo berekend.

Verder is ook het meerjarig beeld van de reserves, voorzieningen en de investeringen in de financiële begroting opgenomen. Inzicht in de financiële kengetallen wordt gegeven in de paragraaf weerstandsvermogen.

3.1 Begrote saldo van baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft een weergave van het begrote saldo van baten en lasten.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programma lasten			
Salariskosten eigen personeel	627	677	715
Personeel derden	339	295	295
Bedrijfsvoering	134	134	153
Tolgeldverwerking	55	58	60
Controle en advies	20	30	30
Vast onderhoud	238	154	240
Kapitaallasten	2.360	889	956
Totaal programmalasten	3.773	2.236	2.450
Programma baten			
Tolopbrengsten	6.970	7.608	6.970
Overige tolvergoedingen	102	50	50
Bijdrage garanten	400	50	50
Overige opbrengsten	99	80	80
Totaal programmabaten	7.571	7.788	7.151
Programma lasten	3.773	2.236	2.450
Programma baten	7.571	7.788	7.151
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	3.797	5.551	4.701
Overhead	888	831	1004
Bestuurskosten	31	20	35
Onvoorzien	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	2.878	4.700	3.663

(Bedragen x € 1.000,-)

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Bij het opstellen van de begroting is de lijn uit het verleden voortgezet. Naar aanleiding van gewijzigde BBV voorschriften is de overhead apart inzichtelijk gemaakt. Uiteraard zijn ook de geprognosticeerde inkomsten kritisch beschouwd. Voor 2022 is nog rekening gehouden met de mogelijke effecten van de coronamaatregelen die voornamelijk van invloed zijn op de tolopbrengsten. Veiligheidshalve is uitgegaan van overeenkomstige tolopbrengsten als 2020. Voor het meerjarenmodel na 2022 is gerekend met een lichte groei van 0,5% per jaar. Ook de berekende kapitaallasten (rente en afschrijving) zorgen voor mutaties in de komende jaren. In 2022 zijn met uitzondering van twee activa alle oorspronkelijke investeringen uit de bouwfase (1977) afgeschreven. Omdat in 2023 voor het eerst afschrijvingen plaatsvinden op investeringen volgend uit de renovatiewerken nemen in 2023 de kapitaallasten toe.

Salariskosten eigen personeel

Deze post is samengesteld uit bruto salaris, toelagen en gratificaties, overwerk en het werkgeversdeel pensioenlasten en sociale lasten. Hierbij is zo goed als mogelijk rekening gehouden met loonontwikkelingen.

Personeel derden

Op deze post worden de kosten voor inhuur tolbeambten en kantoormedewerkers verantwoord.

Bedrijfsvoering

Dit betreft hoofdzakelijk automatiseringskosten, energie, verzekeringen, schoonmaakkosten en bedrijfswagens.

Tolgeldverwerking

Kosten voor het girale betalingsverkeer alsmede de kosten voor het geldtransport zijn in deze post begrepen. In de begroting is rekening gehouden met toenemende kosten voor betalingsverkeer a.g.v. de groeiende belangstelling om met bankpassen te betalen.

Controle en advies

Het betreft hier kosten voor controle en (technisch) advies. Voorts zijn hier de kosten begroot voor de veiligheidsbeambte en de functionaris gegevensbescherming.

Vast onderhoud

Dit betreft de onderhoudskosten voor tunnel, tolplein en gebouwen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingskosten en rentekosten. Op basis van de bestaande activastaat en de geldende afschrijvingstermijnen is de afschrijving berekend.

In 2023, na oplevering van de renovatiewerkzaamheden in 2022, zullen de kapitaallasten (afschrijvingslasten) weer toenemen.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Kapitaallasten	2.360	889	956	2.597	2.591	2.543	2.546
C. Gebouwen	38	38	38	0	0	0	0
D. GWW	1.511	222	242	617	641	668	697
E. Vervoermiddelen	10		10	0	16	16	16
F. Installaties	186	93	93	1.401	1.401	1.358	1.358
X. Bijdrage aan activa derden	300	300	300	300	300	300	300
Rentelasten liquide middelen	0						
Rentelasten langlopende leningen	315	236	273	279	233	202	175
(Bedragen x € 1.000,-)							

Tolopbrengsten

Bij het opmaken van de begroting 2022 is voorzichtigheidshalve uitgegaan van de gerealiseerde opbrengst in 2020. Voor de jaren 2023 e.v. is een lichte groei begroot in het aantal passages/tolopbrengsten.

Overige tolvergoedingen

Hier wordt de vergoeding van Rijkswaterstaat verantwoord voor het openstellen van de Kiltunnel.

Bijdrage garanten

Vanaf 2021 is de jaarlijkse exploitatiebijdrage teruggebracht naar € 50.000,-. Deze bijdrage is als volgt over de deelnemers verdeeld.

Exploitatiebijdrag	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale exploitatiebijdrage	400	50	50	50	50	50	50
Provincie Zuid-Holland	200	25	25	25	25	25	25
Gemeente Dordrecht	168	21	21	21	21	21	21
Gemeente Hoeksche Waard	32	4	4	4	4	4	4
<small>(Bedragen x € 1.000,-)</small>							

Overhead

Het wegschap heeft slechts één programma namelijk het exploiteren van de tunnel, tolplein en wegen c.a.. Kosten die niet direct aan het primaire proces toegewezen kunnen worden, zoals managementkosten en onderhoudskosten kantoor, worden beschouwd als overheadkosten. Tenzij automatiseringskosten toegeschreven kunnen worden aan het primaire proces worden deze kosten eveneens beschouwd als overheadkosten.

In 2023 zal één stafmedewerkster de dienst verlaten. Voor een goede overdracht van taken zonder verlies van kennis, is in de begroting rekening gehouden met tijdig (2022) aantrekken van een nieuwe kracht.

3.3 Geprognosticeerde balans

Bij de waardering van de balansposten in de jaarrekening en begroting wordt zoals gebruikelijk het toerekeningsbeginsel in acht genomen. Dit beginsel kent drie componenten namelijk het voorzichtigheids-, het realisatie- en het matchingprincipe. Dit betekent dat verliezen worden genomen wanneer ze voorzienbaar zijn, dat winsten worden opgenomen als deze op balansdatum zijn verwezenlijkt en dat kosten en opbrengsten die met elkaar gerelateerd zijn in dezelfde periode worden verantwoord.

Geprognosticeerde balans							
	Begroting 2020	Begroting 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026
Activa							
Vaste Activa							
(im) Materiële vaste activa	15.007	43.329	54.006	51.769	49.411	47.069	47.069
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	0	0	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa: Leningen	0	0	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	15.007	43.329	54.006	51.769	49.411	47.069	47.069
Viottende Activa							
Uitzettingen <1 jaar	2.500	1.500	500	300	300	300	100
Liquide middelen	864	371	1.496	1.490	1.202	1.058	979
Overlopende activa	700	982	500	300	300	300	100
Totaal Viottende Activa	4.064	2.853	2.496	2.090	1.802	1.658	1.179
Totaal Activa	19.071	46.182	56.503	53.859	51.213	48.727	48.248
Passiva							
Vaste Passiva							
Eigen vermogen	6.521	11.361	14.177	16.194	18.267	20.361	22.419
Voorzieningen	337	200	100	100	100	100	100
Vaste schuld	11.576	33.928	39.250	34.050	29.850	25.900	22.200
Totaal Vaste Passiva	18.434	45.489	53.527	50.344	48.217	46.361	44.719
Viottende passiva							
Viottende schuld	500	500	2.376	2.315	1.747	1.116	1.280
Overlopende passiva	138	193	600	1.200	1.250	1.250	2.250
Totaal Viottende Passiva	638	693	2.976	3.515	2.997	2.366	3.530
Totaal Passiva	19.071	46.182	56.503	53.859	51.214	48.727	48.249

(Bedragen x € 1.000,-)

3.4 Toelichting op de geprognosticeerde balans

Eigen vermogen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van de reserve tot ultimo 2022.

Reserve	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Algemene reserve	€ 1.854	€ 1.854	€ 1.854
Bestemmingsreserve renovatie	€ 1.082	€ 1.082	€ 3.960
Exploitatieresultaat voorgaande jaar		€ 2.878	€ 4.700
Totaal aan reserve einde jaar	€ 2.937	€ 5.815	€ 10.515

(Bedragen x € 1.000,-)

Voorziening

Na overleg met en advies van de accountant is in 2020 de onderhoudsvoorziening nieuw gelabeld in "een voorziening voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten is".

In 2022 wordt de thans onderhanden zijnde renovatie opgeleverd en zijn alle tunneltechnische- en verkeerstechnische installaties vernieuwd, is het tolplein heringericht en is er een nieuw kantoorgebouw geplaatst. Dit betekent dat de hiervoor genoemde voorziening en het instandhoudingsplan na 2022 zullen moeten worden herzien en dat de financiële middelen die ultimo 2021 in de voorziening aanwezig zijn vrijvallen. Vervolgens zal een nieuw instandhoudingsplan worden geschreven waarbij een bestemmingsreserve zal moeten worden ingericht.

3.5

Meerjarenbegroting

Onderstaande tabel geeft de baten en lasten en de resultaten voor de periode tot en met 2026 weer. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting wordt in beginsel uitgegaan van het extrapoleren van het bestaande beleid. De loonkosten zijn berekend op basis van de loonontwikkelingen voor zover deze bekend zijn. Omdat de kapitaallasten per jaar fluctueren, zijn deze lasten per jaar afzonderlijk uitgerekend en overeenkomstig opgenomen in de meerjarenbegroting. Daarnaast is rekening gehouden met het aantrekken van een lening.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma lasten							
Salariskosten eigen personeel	627	677	715	737	759	782	805
Personeel derden	339	295	295	304	313	322	332
Bedrijfsvoering	134	134	153	140	142	143	145
Tolgeldverwerking	55	58	60	62	63	65	67
Controle en advies	20	30	30	30	30	30	30
Vast onderhoud	238	154	240	240	240	240	240
Kapitaallasten	2.360	889	956	2.597	2.591	2.543	2.546
Totaal programmalasten	3.773	2.236	2.450	4.109	4.138	4.126	4.165
Programma baten							
Tolopbrengsten	6.970	7.608	6.970	7.040	7.075	7.111	7.146
Overige tolvergoedingen	102	50	50	50	50	50	50
Bijdrage garanten	400	50	50	50	50	50	50
Overige opbrengsten	99	80	80	81	81	81	82
Totaal programmabaten	7.571	7.788	7.151	7.221	7.256	7.292	7.328
Programma lasten	3.773	2.236	2.450	4.109	4.138	4.126	4.165
Programma baten	7.571	7.788	7.151	7.221	7.256	7.292	7.328
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	3.797	5.551	4.701	3.111	3.118	3.166	3.162
Overhead	888	831	1004	1069	1021	1047	1075
Bestuurskosten	31	20	35	25	25	25	30
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	2.878	4.700	3.663	2.017	2.072	2.094	2.058

(Bedragen x € 1.000,-)

3.6
Overzicht taakvelden

In onderstaand overzicht wordt het taakveld conform de vereisten van het BBV gepresenteerd.

Taakvelden	Rekening 2020		Begroting 2021		Begroting 2022	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0. Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	€ 31		20		35	
0.4 Overhead	€ 888		831		1004	
0.5 Treasury	€ 315		236		273	
0.8 Overige baten en lasten		€ 12				€ 10
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	€ 3.458	€ 7.559	2.000	7.788	2.177	7.151
Totalen	<u>€ 4.693</u>	<u>€ 7.571</u>	<u>€ 3.088</u>	<u>€ 7.788</u>	<u>€ 3.488</u>	<u>€ 7.161</u>
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		<u>€ 2.878</u>		<u>€ 4.700</u>		<u>€ 3.673</u>

(Bedragen x € 1.000,-)

4. Bijlagen

4.1 Staat van leningen

Naam	Rente-percentage	Omvang 01-01-2022	Aflossingen 2022	Rente betalingen 2022	Omvang 31-12-2022	Omvang 31-12-2023	Omvang 31-12-2024	Omvang 31-12-2025	Omvang 31-12-2026
					39.250.000	30.150.000	27.250.000	24.600.000	22.200.000
BNG	4,100	233.333	233.333	9.567	-	-	-	-	-
BNG	2,310	400.000	400.000	9.240	-	-	-	-	-
BNG	0,735	1.400.000	200.000	10.290	1.200.000	1.000.000	800.000	600.000	400.000
BNG	1,900	600.000	300.000	11.400	300.000	-	-	-	-
BNG	1,695	1.000.000	250.000	16.950	750.000	500.000	250.000	-	-
NWB	0,256	1.000.000	200.000	2.560	800.000	600.000	400.000	200.000	-
BNG	1,390	750.000	250.000	10.425	500.000	250.000	-	-	-
BNG	2,200	1.400.000	700.000	30.800	700.000	-	-	-	-
NWB	0,080	5.600.000	400.000	4.480	5.200.000	-	-	-	-
BNG	0,664	4.000.000	400.000	26.560	3.600.000	3.200.000	2.800.000	2.400.000	2.000.000
NWB	0,835	6.000.000	300.000	50.100	5.700.000	5.400.000	5.100.000	4.800.000	4.500.000
NWB	0,835	8.000.000	1.000.000	66.800	7.000.000	6.000.000	5.000.000	4.000.000	3.000.000
BNG	0,708				2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
BNG	1,054				8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000	8.000.000
Nog te contracteren					3.000.000	2.700.000	2.400.000	2.100.000	1.800.000

(Bedragen in €.)

4.2 EMU-saldo

Voor gemeenschappelijke regelingen is het van belang te weten of de individuele referentiewaarden van het EMU-saldo die voor de individuele gemeenschappelijke regeling berekend zijn, meerjarig overschreden worden. Omdat het consequenties heeft als de macronorm overschreden wordt, is het voor individuele overheden van belang om meerjarig op de individuele referentiewaarden te sturen.

Begrotingsjaar				2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
EMU-saldo					-23.618	-7.115	4.255	4.430	4.436	2.058
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen		0	0	0	0	0	0
			Uitzettingen		0	0	0	0	0	0
		Viottende activa	Uitzettingen		-1.000	-1.000	-200	0	0	-200
			Liquide middelen		-493	1.125	-6	-288	-145	-78
		Overlopende activa		282	-482	-200	0	0	-200	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld		22.352	4.475	-5.200	-4.200	-3.950	-3.700
		Viottende passiva	Viottende schuld		0	1.876	-61	-568	-631	164
			Overlopende passiva		55	407	600	50	0	1.000
			Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa		0	0	0	0	0	0
	(Bedragen x € 1.000,-)									

4.3 EMU-enquête

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Volgens begroting 2022	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.700	3.663	2.017	2.072	2.094	2.058
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	28.322	10.677	-2.238	-2.357	-2.342	0
3. Mutatie voorzieningen	-137	-100	0	0	0	0
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	0	0
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-23.799	-7.115	4.255	4.430	4.436	2.058
(Bedragen x € 1.000,-)						

5. Vaststelling

Het Dagelijks Bestuur	
Aldus behandeld in de vergadering van Dagelijks Bestuur van vrijdag 26 maart 2021	
De secretaris	De voorzitter
<hr/>	<hr/>
De heer Ir. M.M.K. Zuurmond	De heer F. Vermeulen

Het Algemeen Bestuur	
Aldus behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van vrijdag 25 juni 2021	
De secretaris	De voorzitter
<hr/>	<hr/>
De heer Ir. M.M.K. Zuurmond	De heer F. Vermeulen